

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej w sprawie sygn. akt I Ns 30/15 z wniosku I. S. z udziałem J. S. o podział majątku wspólnego:

1) ustalił, iż w skład majątku wspólnego byłych małżonków I. S. i J. S. wchodzi następujące nieruchomości i ruchomości:

a) nieruchomość stanowiąca działkę geodezyjną numer (...), położona w B., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...) wartości 480000,00 zł (czteryście osiemdziesiąt tysięcy złotych);

b) nieruchomość stanowiąca działkę geodezyjną numer (...), położona w Z., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...), wartości 10000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych)

c) nieruchomość stanowiąca działki geodezyjne numer (...), położone w Z., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...), łącznej wartości 736000,00 zł (siedemset trzydzieści sześć tysięcy złotych);

d) ciągnik D.-F. A. 230, rok produkcji 2008, nr rej. (...), wartości 57500,00 zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset złotych);

e) platforma sadownicza, rok produkcji 2011, wartości 11000,00 zł (jedenaście tysięcy złotych);

f) wózek widłowy (...), rok produkcji 1986, wartości 7000,00 zł (siedem tysięcy złotych);

g) kosa S., rok produkcji 2008, wartości 500,00 zł (pięćset złotych);

h) samochód S. (...), rok produkcji 2003, nr rej. (...), wartości 9000,00 zł (dziewięć tysięcy złotych);

i) 4 przyczepki sadownicze, rok produkcji 2006, wartości łącznej 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych);

j) wózek paletowy, wartości 650,00 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych);

k) wózek paletowy, wartości 650,00 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych)

l) 700 sztuk skrzyni drewnianych wartości łącznej 56000,00 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy złotych);

m) ciągnik U. (...), rok produkcji 1991, nr rej. (...), wartości 15000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych);

n) ciągnik D.-F. A. 230, rok produkcji 2012, nr rej. (...), wartości 85000,00 zł (osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych);

o) opryskiwacz sadowniczy (...), rok produkcji 2008, wartości 15000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych);

p) wózek widłowy akumulatorowy C., wartości 12000,00 zł (dwanaście tysięcy złotych);

q) platforma sadownicza, rok produkcji 2008, wartości 7000,00 zł (siedem tysięcy złotych);

r) platforma sadownicza, rok produkcji 2012, wartości 12000,00 zł (dwanaście tysięcy złotych);

s) kosiarko-rozdrabniacz, rok produkcji 2012, wartości 11000,00 zł (jedenaście tysięcy złotych);

t) otrzaskarka PESTKA, rok produkcji 2011, wartości 9000,00 zł (dziewięć tysięcy złotych);

u) sortownik G. U.-A3, rok produkcji 1998, wartości 8000,00 zł (osiem tysięcy złotych);

- v) wygrabiarka do gałęzi, rok produkcji 2012, wartości 2800,00 zł (dwa tysiące osiemset złotych);
  - w) belka herbicydowa, wartości 350,00 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych);
  - x) siewnik do nawozu, rok produkcji 2012, wartości 900,00 zł (dziewięćset złotych);
  - y) kosiarko-rozdrabniacz, rok produkcji 2009, wartości 4000,00 zł (cztery tysiące złotych);
  - z) dołownik sadowniczy, rok produkcji 2004, wartości 500,00 zł (pięćset złotych);
  - aa) pompa do studni, rok produkcji 2012, wartości 1500,00 zł (jeden tysiąc pięćset złotych);
  - bb) miernik CO₂ i O₂, rok produkcji 2004, wartości 1000,00 zł (jeden tysiąc złotych);
  - cc) samochód N. (...), rok produkcji 2000, nr rej. (...), wartości 5000,00 zł (pięć tysięcy złotych);
  - dd) samochód M. (...), rok produkcji 1992, nr rej. (...), wartości 5000,00 zł (pięć tysięcy złotych);
  - ee) odśnieżacz do ciągnika wartości 400,00 zł (czteryście złotych);
  - ff) 20 udziałów w spółce (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wartości 1000,00 zł (jeden tysiąc złotych);
- 2) ustalił, iż w ramach podziału majątku wspólnego stron, rozliczeniu podlega kwota 202769,82 zł (dwieście dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt dziewięć złotych i osiemdziesiąt dwa grosze) uzyskana przez J. S. ze sprzedaży jabłek wchodzących w skład majątku wspólnego;
- 3) dokonał podziału majątku wspólnego I. S. i J. S. w ten sposób, że:
- a) nieruchomości stanowiącą działkę geodezyjną numer (...), położoną w B., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz nieruchomości stanowiącą działkę geodezyjną numer (...), położoną w Z., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...) przyznał na wyłączną własność I. S.;
  - b) nieruchomości stanowiącą działki geodezyjne numer (...), położone w Z., gmina B., dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta (...) przyznał na wyłączną własność J. S.;
  - c) ruchomości opisane pkt 1d, 1g, 1h, 1i, 1j, 1m, 1q, 1w, 1y niniejszego postanowienia przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni I. S.;
  - d) ruchomości opisane pkt 1e, 1f, 1k, 1l, 1n, 1o, 1p, 1r, 1s, 1t, 1u, 1v, 1x, 1z, 1aa, 1bb, 1cc, 1dd, 1ee, 1ff niniejszego postanowienia przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania J. S.;
  - e) zasądził tytułem dopłaty od J. S. na rzecz I. S. kwotę 297359,91 zł (dwieście dziewięćdziesiąt siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt jeden groszy);
- 4) zasądził od I. S. na rzecz J. S. kwotę 28574,17 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset siedemdziesiąt cztery złote i siedemnaście groszy) tytułem rozliczenia przychodów i kosztów związanych z nieruchomością wspólną w latach 2013-2014;
- 5) zasądził od J. S. na rzecz I. S. kwotę 119050,00 zł (sto dziewięćnaście tysięcy pięćdziesiąt złotych), tytułem zwrotu wydatków poniesionych z majątku wspólnego na spłatę odrębnego długu J. S.;
- 6) zasądził od J. S. na rzecz I. S. kwotę 25000,00 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych), tytułem zwrotu nakładów poniesionych z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny;

7) ustalił termin płatności kwoty zasądzonej od I. S. na rzecz J. S. w punkcie 4 postanowienia, to jest kwoty 28574,17 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset siedemdziesiąt cztery złote i siedemnaście groszy) na 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia oraz ustalił, iż I. S. zobowiązana jest zapłacić od zasądzonej kwoty na rzecz J. S. odsetki ustawowe o których mowa w art. 359 §2 k.c. w okresie od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty lub wskazanego terminu płatności oraz odsetki ustawowe za opóźnienie o których mowa w art. 481 §2 k.c. od dnia przekroczenia terminu płatności do dnia zapłaty;

8) ustalił termin płatności kwot zasądzonych od J. S. na rzecz I. S. w punktach 3e, 5 i 6 postanowienia, to jest łącznie kwoty 441409,91 zł (czteryście czterdzieści jeden tysięcy czterysta dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt jeden groszy), na 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia oraz ustalił, iż J. S. zobowiązany jest zapłacić od zasądzonej kwoty na rzecz I. S. odsetki ustawowe o których mowa w art. 359 §2 k.c. w okresie od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty lub wskazanego terminu płatności oraz odsetki ustawowe za opóźnienie o których mowa w art. 481 §2 k.c. od dnia przekroczenia terminu płatności do dnia zapłaty;

9) nakazał pobrać od I. S. i J. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej kwoty po 1550,75 zł (jeden tysiąc pięćset pięćdziesiąt złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu wydatków poniesionych w toku postępowania przez Skarb Państwa, które nie znalazły pokrycia w uiszczonych przez strony zaliczkach;

10) ustalił, iż w pozostałym zakresie strony ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł uczestnik zaskarżając je w całości.

Wydanemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów:

1. art. 684 KPC w zw. art. 567 § 3 KPC w zw. z art. 233 § 1 KPC i art. 278 KPC i 316 KPC w z w. z art. 13 § 2 KPC poprzez ustalenie wartości składników majątku wspólnego według cen nieaktualnych w chwili orzekania, w oparciu o nieaktualne opinie biegłych;

2. art. 233 § 1 KPC polegające na dowolnej a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego, w szczególności w oderwaniu od treści dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, przy jednoczesnym nadaniu wiarygodności twierdzeniom uczestniczki, bez zobiektywizowania ich w oparciu o pozostały materiał dowodowy;

3. art. 684 KPC w zw. z art. 233 § 1 KPC poprzez wadliwe ustalenie składu i wartości majątku wspólnego a to:

- niezasadnym uwzględnieniu w ramach podziału majątku wspólnego stron kwoty 169.000 zł;
- zaniechaniu ustalenia czy środki zgromadzone na rachunku prowadzonym na nazwisko uczestniczki nie stanowią majątku wspólnego;

4. art. 320 KPC w zw. z art. art. 13 § 2 KPC poprzez nieuzasadnioną odmowę rozłożenia zasądzonej od uczestnika na rzecz wnioskodawcy spłaty na raty, w sytuacji gdy jest to konieczne z uwagi na stan zdrowia uczestnika i jego ograniczone możliwości zarobkowania, a także nie naruszy uprawnień wnioskodawczyni jako wierzyciela mając na uwadze, że korzysta ze znacznej części majątku przynoszącego dochód i zaspokajającego jej potrzeby mieszkaniowe;

5. art. 47 § 3 KC poprzez jego niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji ustalenie, że urządzenia chłodnicze i instalacje zamontowane w budynku przechowalni owoców stanowią części składowe nieruchomości i należy uwzględnić je w wartości budynku, podczas gdy stanowią one własność spółki (...) i zostały zamontowane w przechowalni tylko do przemijającego użytku;

6. art. 45 § 3 KRO w zw. art. 45 § 1 i 2 KRO i rozliczenie w ramach zwrotu wydatków poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie ocena okoliczności faktycznych prowadzi do wniosku, że dług z tytułu zaciągniętego kredytu na modernizację gospodarstwa pozostawał w związku funkcjonalnym ze sprawami całej rodziny;

7. art. 45 § 1 i 2 KRO poprzez bezzasadne rozliczenie kwoty 50.000 zł jako rzekomego nakładu na majątek wspólny z majątku osobistego wnioskodawczyni, w sytuacji gdy środki te nigdy nie zostały spożytkowane w majątku wspólnym stron;

8. oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez zaniechanie poczynienia ustaleń co do charakteru nakładów inwestycyjnych poczynionych przez Spółkę (...) na budynek przechowalni owoców na nieruchomości objętej podziałem.

W oparciu o tak przedstawione zarzuty wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

- ustalenie aktualnej na dzień orzekania wartości składników majątku wspólnego;
- nieuwzględnienie rozliczenia w ramach podziału kwoty 202.769,82 zł;
- oddalenie żądania wnioskodawczym o dokonanie rozliczenia nakładu z jej majątku osobistego na majątek wspólny w postaci kwoty 50.000 zł uzyskanej z darowizny od rodziców;
- oddalenie żądania wnioskodawczyni o zwrot równowartości połowy spłaconego długu uczestnika z tytułu kredytu zaciągniętego przed zawarciem małżeństwa, a zaspokojonego w trakcie wspólności ustawowej;
- ustalenie ponownie wysokości spłat z uwzględnieniem ww. wniosków;
- rozłożenie spłaty przysługującej od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni na 10 rat płatnych rocznie;

ewentualnie:

2. uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;

Nadto wniósł o:

- dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu wyceny ruchomości - mgr P. G. - w celu zaktualizowania wniosków opinii i oszacowania wartości rzeczy ruchomych wchodzących w skład majątku wspólnego stron (stanowiących inwentarz martwy wspólnego gospodarstwa stron) według cen aktualnych;
- dopuszczenie dowodu z opinii rzeczoznawcy majątkowego ze specjalizacją szacowania wartości nieruchomości rolnych - któremu zlecić sporządzenie operatu szacunkowego określającego aktualną wartość rynkową gruntów rolnych przypadających stronom zgodnie z podziałem quo ad usum, z uwzględnieniem gatunków i odmian roślin uprawianych w każdej z plantacji sadowniczych, wieku (czas istnienia plantacji kultur wieloletnich), poziom prowadzenia plantacji;
- zwrócenie się do Spółki (...) o udzielenie informacji i przedłożenia dokumentacji potwierdzającej dokonanie inwestycji na ukończenie budowy budynku przechowalni owoców znajdującego się na nieruchomości stanowiącej współwłasność stron, w szczególności wskazania jakie są zasady i warunki zwrotu poczynionych przez Spółkę nakładów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako częściowo zasadna i skutkowałą zmianą postanowienia w takim zakresie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, postanowienie Sądu I instancji w przeważającej części odpowiada prawu i jako takie winno się ostać, jednocześnie Sąd podziela w pełni ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i przyjmuje

je, jako własne z wyjątkiem ustalenia wartości nieruchomości - działek geodezyjnych numer (...) oraz wartości ruchomości a to wobec ich uaktualnienia.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. przypomnieć wypada, że aby był on skuteczny to wymaga się wykazania, że sąd wywiódł z materiału dowodowego sprawy wnioski sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania bądź doświadczenia życiowego. Tylko bowiem to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeśli natomiast z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawało się wysnuć wnioski odmienne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00). Zatem dla skutecznego zarzucenia Sądowi pierwszej instancji naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. obowiązkiem strony jest podanie, które konkretnie dowody sąd ocenił wadliwie, w sposób dowolny i na czym polega ta wadliwość (por. post. Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. III CKN 595/98). W przedmiotowej sprawie skarżący wskazał na niewłaściwą jego zdaniem wycenę wartości aktywów gospodarstwa, które rzutowało na dokonanie błędnych rozliczeń nakładów pomiędzy stronami i wadliwe określenie obowiązku dokonania spłat i dopłat. Argumenty wskazane w apelacji są zasadne jedynie w niewielkim zakresie jak wskazuje przepis art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. W kontrolowanej sprawie z uwagi na znaczący wpływ czasu pomiędzy wydaniem rozstrzygnięcia w I instancji a rozpatrzeniem apelacji wynoszącym prawie 2 lata oraz fakt, że wartość składników majątkowych opierała się na opiniach biegłych z jeszcze odleglejszego okresu w zakresie ruchomości z 2015 r. a nieruchomości z 2017 r., oraz to że postępowało w tym czasie ich eksploatacyjne zużycie, to konieczne stało się dokonanie aktualizacji wartości części składników mienia objętego podziałem. Operat szacunkowy nieruchomości z czerwca 2015r. zachował aktualność (opinia biegłego k. 750-761). Biegły P. G. wykonał opinię uzupełniającą z dnia 3 sierpnia 2019 r., która pozwoliła dokonać ponownej weryfikacji wartości mienia ruchomego. W oparciu o tę opinię Sąd Okręgowy dokonał ustaleń wartości mienia ruchomego co znalazło wyraz w punkcie I A) wyroku.

Warto też nadmienić, że wnioskodawczyni ostatecznie zgodziła się z ustaleniami, a w oparciu o jej treść Sąd dokonał zmiany w punkcie I A) postanowienia przyjmując zasadę orzekania o składnikach mienia w momencie ustania wspólności majątkowej, ale według cen z chwili wyrokowania zgodnie z art. 316 k.p.c., który obowiązuje również w postępowaniu apelacyjnym na zasadzie art. 391. k.p.c. (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13grudniai 2018 r. sygn. V ACa 1415/17). Zasada ta polega na tym, iż podział majątku wspólnego obejmuje przedmioty należące do tego majątku w czasie ustania wspólności majątkowej i istniejące w chwili dokonywania podziału. Rozliczeniu podlega, więc całość stosunków majątkowych według stanu na dzień ustania wspólności, natomiast przedmiotem podziału jest stan czynny majątku w czasie orzekania o podziale, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Podstawę dokonania rozliczeń stanowi art. 567 § 3 w związku z art. 686 k.p.c. Sąd w postępowaniu działowym dokonuje rozliczeń z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością, pobranych pożytków i innych przychodów, a także poczynionych na ten majątek nakładów i spłaconych długów w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2013 r., III CZP 86/13 oraz z 7 stycznia 2009 r., II CSK 390/08, niepubl.). Przyjęcie poglądu z apelacji prowadziłyby w niniejszej sprawie do pokrzywdzenia posiadacza dbającego o posiadanie ruchomości. Doszłoby do sytuacji, że posiadacz, który bez mała zużył i wyeksploatował do zera posiadane ruchomości otrzymałby dopłatę od małżonka, który swym staraniem nie doprowadził do tak znacznego obniżenia posiadanych przez siebie wspólnych ruchomości.

Gdy chodzi o pozostałe zmiany orzeczenia Sądu I instancji, wymagające szerszego wyjaśnienia to za zasadny uznać należy zarzut polegający na niesłusznym uwzględnieniu wartości instalacji i urządzeń chłodniczych, będących własnością spółki (...) do wartości nieruchomości przyznanej na wyłączną własność J. S.. Wartość tych urządzeń

obliczono na kwotę 162.000 zł wyliczonej jako 32% proporcjonalny udział w koszcie odtworzenia przechowalni, której szacowaną wartość wyceniono na 507.000 zł. Sąd Rejonowy niesłusznie uznał te urządzenia za części składowe budynku przechowalni, co stoi w sprzeczności z ustaleniami faktycznymi oraz z samej definicji części składowej, która nie może być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych (art. 47 § 1 k.c.), a w niniejszej sprawie bezspornym był fakt, że przedmioty te stanowiły wyłączną własność wspomnianej spółki, a strony postępowania dysponowały jedynie prawem do korzystania z tych przedmiotów wynikającym z umowy użyczenia zawartej na czas określony, a więc były one połączone z przechowalnią tylko dla przemijającego użytku zgodnie z art. 47 § 3 k.c. Tym samym konieczne było pomniejszenie wartości budynku przechowalni owoców, Sąd oparł się przy tym opinią biegłego T. K. i ustalił ją na kwotę 345.000 zł (507.000 zł-162.000 zł).

W stosunku do zarzutów apelacji opartych na obrazie art. 45 k.r.o. poprzez rozliczenie zwrotu wydatków z majątku wspólnego na spłatę kredytu J. S. w kwocie 119.050 zł oraz kwoty 25.000 zł tytułem nakładu z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny. W obu przypadkach podniesione zarzuty okazały się bezpodstawne, zgodnie z treścią § 1 powyższego przepisu - każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Natomiast w § 2 - zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. A w świetle przedmiotowej sprawy istotne znaczenie ma również § 3, który stanowi, iż przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego. Niniejszym jasne było, iż spłata kredytu jaki zaciągnął J. S. jeszcze przed zawarciem małżeństwa w kwocie 250.000 zł był spłacany od momentu zawarcia małżeństwa i powstania wspólności majątkowej małżeńskiej z majątku wspólnego małżonków. Jak ustalono w toku postępowania małżonkowie utrzymywali się ze wspólnie prowadzonego gospodarstwa rolnego i właśnie z dochodów jakie ono przynosiło pokrywali wydatki, w tym koszty związane ze spłatą kredytów. W związku z czym nie było podstaw, aby jak podnoszono kredyt ten przeznaczony na modernizację gospodarstwa miał pozostawać w związku ze sprawami całej rodziny, bowiem poczynione inwestycje za środki uzyskane z kredytu pozwoliły na stworzenie infrastruktury, ale na działce przyznanej już faktycznie na rzecz uczestnika, a więc po podziale stanie się ona jego wyłączną własnością. Co prawda inwestycja ta pozwoliła przynieść rodzinie znacznie większe zyski z prowadzonego gospodarstwa, tym niemniej rozliczenie tego nakładu jest konieczne z uwagi, iż na skutek podziału wspomniana infrastruktura należeć będzie do J. S., a wnioskodawczyni partycypowała w równej części w spłacie wspomnianego kredytu, pracując we wspólnym gospodarstwie, stąd konieczne jest rozliczenie połowy wartości spłaconego kredytu od momentu powstania wspólności z wnioskodawczynią.

W odniesieniu do kwoty 25.000 zł, to także podlega ona rozliczeniu z uwagi, iż pochodziła ona z majątku osobistego wnioskodawczyni, konkretnie z darowizny w kwocie 50.000 zł od jej rodziców, jak wynika z wykonanego polecenia przelewu (k.559.) środki te zostały przeksięgowane na rachunek J. S. 14 czerwca 2012 r. i przeznaczono je na zakup nowego ciągnika marki D.-F. A. 230, tym samym twierdzenie skarżącego, jakoby wspomniane środki nigdy nie zostały spożytkowane w majątku wspólnym stron nie znajduje podstaw.

Wobec przeszacowania wartości ruchomości jak i obniżeniu wartości nieruchomości - działek geodezyjnych numer (...) uległa zmianie wartość przyznanych uczestnikom składników majątkowych. Skutkiem czego dla wnioskodawczyni przypadły ruchomości o łącznej wartości 54 800 zł oraz nieruchomości o łącznej wartości 490 000 zł. Uczestnikowi przypadły ruchomości o wartości 184 150 zł, nieruchomości o wartości 345 000 zł. Uczestnik zatrzymał dla siebie kwotę 202 769,82 zł uzyskaną ze sprzedaży jabłek, która to kwota zasadnie została przez Sąd Rejonowy uwzględniona w podziale. Argumentacja sądu w całości zasługuje na aprobatę.

Wartość majątku podlegającego podziałowi wynosi 1 221 919,82 zł a wysokość udziału każdego z byłych małżonków po 610 959, 91 zł. Dla wyrównania udziału wnioskodawczyni Sąd Okręgowy w punkcie I.B. zasądził na jej rzecz dopłatę

w kwocie 120 959,91 (610 959,91 – 490 000) zł. Konsekwencją obniżenia wysokości dopłaty było również obniżenie ustalonej w punkcie 8. kwoty do kwoty 265 009,91 zł.

W zakresie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 320 k.p.c. poprzez nieuzasadnioną odmowę rozłożenia od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni spłaty na raty, pomimo złego stanu zdrowia uczestnika utrudniającego mu zarobkowanie oraz fakt, iż wnioskodawczyni korzysta z części majątku przynoszącego dochód, który zaspokaja jej potrzeby mieszkaniowe, to odnotować wypada kilka kwestii. Stosownie do art. 320 k.p.c. rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny lub zdrowotny pozwanego spełnienie zasądzonego od niego świadczenia w sposób niezwłoczny lub jednorazowy byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (tak np. Telenga Przemysław. Art. 320. W: Andrzej Jakubecki. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-729. System Informacji Prawnej LEX, 2019, a także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25 stycznia 2013 roku, I ACa 1080/12). Jak wynika z powyższego przepis ten ma charakter wyjątkowy, nie tylko procesowy, ale i materialnoprawny, ponieważ rozłożenie na raty w istotny sposób rzutuje na kwestię realizacji zasądzonego świadczenia oraz wpływa również na zakres należnych wierzycielowi odsetek. Dokonując więc oceny, czy w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w treści powołanego przepisu, nie można tracić z pola widzenia interesu drugiej strony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę powoda w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, a zatem także uzasadnionego interesu powoda (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1972 r., I CR 599/71). Pamiętać też trzeba, że rolą Sądu w postępowaniach działowych jest doprowadzenie do optymalnego podziału składników masy majątkowej, a zatem podziału, uwzględniającego wszelkie okoliczności mające w tym zakresie znaczenie, w tym w szczególności rodzaj i charakter składników owego majątku, jak też sytuację i interesy wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Biorąc pod uwagę powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy w należyтым stopniu uwzględnił interesy uczestników. Co prawda uczestnik choruje na nieuleczalną chorobę, która faktycznie utrudnia mu zarobkowanie, ale nie można pominąć okoliczności zasygnalizowanej już przez Sąd I instancji, mianowicie tego, że uczestnik po powstaniu rozdzielnosci majątkowej dokonał rozporządzeń swoim majątkiem odrębnym m.in. 9 ha działek rolnych, co z pewnością pozwoliło mu na wygospodarowanie wystarczającej ilości środków finansowych, aby rozliczyć się ze swoją byłą małżonką na wypadek, gdyby zaistniała konieczność jej spłaty. Tym bardziej, że z pola widzenia nie może umknąć, iż wybrany przez Sąd sposób wyjścia ze współwłasności, co do zasady był zgodny z wolą uczestników. Tak naprawdę uczestnik od samego początku postępowania godził się na zaproponowany sposób podziału kwestią sporną było jedynie szczegółowe wyliczenie wartości poszczególnych składników majątkowych i dokonanych rozliczeń nakładów. Tym samym uczestnik powinien liczyć się z ewentualną koniecznością dokonania ewentualnej spłaty. Podnieść wypada, że zapadłe rozstrzygnięcie jest zasadniczo korzystne dla skarżącego oraz czyni zadość jego interesom, pozwalając mu na w miarę bezproblemowe wywiązanie się z obowiązku spłaty wnioskodawczyni. Co do sposobu spłaty wypada zgodzić się z Sądem I instancji, że wystarczającym udogodnieniem dla uczestnika jest rozłożenie płatności na okres 6 miesięcy. Taki wymiar czasowy realizacji obowiązku jest rozsądny, gdyż zobowiązany ma odpowiedni czas na zgromadzenie niezbędnych funduszy lub też sprzedanie części aktywów, tym bardziej że na skutek zmiany wyroku kwota dopłaty jest znacząco niższa od tej jaką zasądzono w I instancji. Natomiast rozłożenie spłaty na dłuższy okres oraz odroczenie ich płatności na dalsze okresy, w szczególności zaproponowane rozłożenie płatności na 10 letni okres w rocznych ratach nadmiernie godziłby już w interesy wnioskodawczyni.

Na koniec należy ustosunkować się do wniosku I. S. o wydanie postanowienia o zabezpieczenie w orzeczeniu końcowym, poprzez dokonanie wpisu zakazu sprzedaży nieruchomości w księdze wieczystej KW nr (...), aż do czasu spłaty wnioskodawczyni. Stosownie do art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd można żądać zabezpieczenia. Zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu

zabezpieczenia, który istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub osiągnięcie celu postępowania. Wymóg uprawdopodobnienia roszczenia oznacza konieczność uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywiedzione. Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawczyni choć uprawdopodobniła swój interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wskazując, iż uczestnik już wcześniej rozporządził majątkiem odrębnym na rzecz swojej rodziny, gdy tylko doręczono mu wniosek o podział majątku wspólnego. Zatem istnieje ryzyko, iż będzie dążył do rozporządzenia przyznanym mu mieniem po dokonanych podziale w taki sposób, by nie spłacić zasądzonych na rzecz wnioskodawczyni kwot. Udzielenie zabezpieczenia w niniejszym postępowaniu miało mieć na celu zabezpieczenie zasądzonego roszczenia pieniężnego w kwocie 412.835,74 zł z tytułu dopłaty do udziału I. S., które wynikało z nieprawomocnego postanowienia Sądu I instancji. Tym niemniej wniosek nie mógł zostać uwzględniony, przeszkoda dla jego udzielenia wynikała z problematyki dopuszczalnych sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, którą reguluje art. 747 k.p.c., obejmuje on enumeratywnie wyliczony zamknięty katalog dopuszczalnych prawem czynności. Postulowany we wniosku zakaz sprzedaży nieruchomości poprzez dokonanie stosownego wpisu w księdze wieczystej nie figuruje we wspomnianym katalogu. Wymieniony przepis przewiduje jedynie w pkt. 3 możliwość ustanowienia zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości, która nie ma urzędzonej księgi wieczystej lub której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu, a w rozpatrywanym wniosku jasno wskazuje się, że nieruchomość której wniosek dotyczy księgę wieczystą posiada, stąd punkt ten nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Na marginesie podkreślenia wymaga też okoliczność, że udzielenie zabezpieczenia poprzez dokonanie wpisu w dziale 3 księgi wieczystej nieruchomości w okolicznościach sprawy nie jest możliwe także z przyczyn prawnomaterialnych. Jako że nieruchomość dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), nadal aż do prawomocnego zakończenia postępowania działowego jest objęta współwłasnością łączną. A zatem z uwagi na jej niepodzielny charakter nie jest możliwe dokonanie zgodnego z żądaniem wpisu, bo nieruchomość ta nie jest wyłączną własnością uczestnika, ani też jego współwłasnością w częściach ułamkowych, stąd też dla dokonania wpisu tej treści wymagana jest zgoda każdego ze współwłaścicieli. Czyni to także z tej przyczyny żądanie dokonania wpisu niedopuszczalnym, nadto z uwagi, iż żądanie zakazu sprzedaży było jedynym wskazanym sposobem zabezpieczenia, wyznaczającym granice rozpoznania wniosku (art. 738 k.p.c.), to Sąd będąc nimi związany nie mógł rozpatrzyć alternatywnych sposobów zabezpieczenia roszczenia. Z wszystkich przytoczonych względów konieczne było oddalenie wniosku.

Biorąc powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie zawarte w pkt. I w oparciu o przepisy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., natomiast w pozostałym zakresie oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do odstąpienia od w/w zasady. W szczególności podkreślić należy, iż w sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (zob. post. Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r., IV CZ 74/13). Ponadto Sąd nakazał ściągnąć - w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi od wnioskodawczyni I. S., kwotę 906,89 zł oraz od uczestnika postępowania J. S. na rzecz Skarbu Państwa, również kwotę 906,89 zł - tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa (kosztów wynagrodzenia biegłych).